

Sygn. akt: X U 288/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 lipca 2019 r.

Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia X Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu
w składzie:

Przewodniczący: SSR Agnieszka Chlipała - Kozioł

Protokolant: Katarzyna Kunik

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 29 lipca 2019 r. we W.

sprawy z odwołania wnioskodawcy **P. D.**

od decyzji organu rentowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W.

z dnia 7.03.2019 r., znak: (...)

o zasiłek chorobowy

I. zmienia zaskarżoną decyzję ZUS z dnia 7.03.2019 r. (znak: (...)) w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy P. D. prawo do zasiłku chorobowego za okres od 30.01.2019 r. do 6.02.2019 r.;

II. zasądza od organu rentowego na rzecz wnioskodawcy kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

III. orzeka, że koszty sądowe ponosi Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 7.03.2019 r. (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. odmówił wnioskodawcy **P. D.** prawa do zasiłku chorobowego za okres od 30.01.2019 do 6.02.2019 r.

Wnioskodawca złożył w terminie odwołanie od w/w decyzji domagając się prawa do zasiłku chorobowego za okres od 30.01.2019 do 6.02.2019 r. i zasądzenia kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, że opłacił terminowo składki za 2019 r., nie miał zaległości w opłacaniu składek, a organ błędnie przyjął, że składki nie były opłacone w terminie.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podtrzymał stanowisko zawarte w decyzji. Wskazał, że niezdolność powoda do pracy powstała 30.01.2019 r., czyli w okresie, kiedy nie podlegał on ubezpieczeniu chorobowemu.

W piśmie z 11.06.2019 r. organ rentowy wskazał, że deklarację rozliczeniową za styczeń wnioskodawca złożył dopiero w dniu 14.03.2019 r.

W piśmie z dnia 24.06.2019 r. wnioskodawca podniósł, że wszystkie składki były płacone w wymaganych ustawą terminach. Wskazał, że w dniu 15.01.2019 r. ubezpieczony dokonał polecenia przelewu składki w wysokości 10.423,26 zł, która różniła się od kwoty zawartej w deklaracji o 889,20 zł, co wynikało z faktu, iż z końcem roku rozliczeniowego 2018 r. imienny raport miesięczny korygujący i deklaracja rozliczeniowa korygująca wykazały istnienie nienależnie

opłaconych składek w wysokości 1467,58 zł. Organ jest zobowiązany zaliczyć nadpłatę na poczet zaległych lub bieżących składek.

Na rozprawie w dniu 29.07.2019 r. pełnomocnik wnioskodawcy przyznał, że przyczyną niezłożenia w terminie deklaracji za styczeń 2019 r. było niewysłanie jej przez księgową pomimo wypełnienia i wyliczenia oraz uiszczenia w terminie składek.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca P. D. prowadzi działalność gospodarczą, zatrudnia ok. 10 osób i jest z tego tytułu objęty ubezpieczeniami społecznymi, w tym ubezpieczeniem chorobowym.

. Wnioskodawca zapłacił w terminie składki w grudniu 2018 r., styczniu 2019 r., lutym 2019 r. i marcu 2019 r.

Na dzień 30.01.2019 r. konto płatnika wykazywało nadpłatę w wysokości 1439,56 zł.

Składkę za styczeń 2019 r. w kwocie 11.005,09 zapłacił w dniu 15.02.2019 r. (data operacji i księgowania).

Na dzień 23.01.2019 r. P. D. nie posiadał zaległości w opłacaniu składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

Deklaracje za styczeń 2019 r. wnioskodawca złożył w dniu 14.03.2019 r., po obowiązującym terminie.

Dowód: okoliczności bezsporne, a nadto:

dokumenty zgromadzone w aktach osobowych (załącznik)

zaświadczenie z 23.01.2019 r. k. 6

dowody przelewów k. 7-10

pismo Wydziału Obsługi Prawnej ZUS k. 19

raport pokrycia należności k. 20-21

imienny raport miesięczny k. 22-28

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Odwołanie było uzasadnione.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 i 2 ustawy 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, świadczenia pieniężne na warunkach i wysokości określonych ustawą, przysługują osobom objętym ubezpieczeniem społecznym w razie choroby i macierzyństwa określonym w ustawie z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Przepis art. 6 ust. 1 w/w/ ustawy stanowi, iż zasiłek chorobowy przysługuje ubezpieczonemu, który stał się niezdolny do pracy z powodu choroby w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego.

Zgodnie z art. 14 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, objęcie dobrowolnie ubezpieczeniami emerytalnym, rentowymi i chorobowym następuje od dnia wskazanego we wniosku o objęcie tymi ubezpieczeniami, nie wcześniej jednak niż od dnia, w którym wniosek został zgłoszony, z zastrzeżeniem ust. 1A, który stanowi, że objęcie dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym następuje od dnia wskazanego we wniosku tylko wówczas, gdy zgłoszenie do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych zostanie dokonane w terminie określonym w art. 36 ust. 4.

Zgodnie z ust. 2 powołanego przepisu, ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz chorobowe, o których mowa w ust. 1, ustają:

- 1) od dnia wskazanego we wniosku o wyłączenie z tych ubezpieczeń, nie wcześniej jednak niż od dnia, w którym wniosek został złożony;
- 2) od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego, za który nie opłacono w terminie składki należnej na to ubezpieczenie - w przypadku osób prowadzących pozarolniczą działalność i osób z nimi współpracujących, duchownych oraz osób wymienionych w art. 7; w uzasadnionych przypadkach Zakład, na wniosek ubezpieczonego, może wyrazić zgodę na opłacenie składki po terminie, z zastrzeżeniem ust. 2A;
- 3) od dnia ustania tytułu podlegania tym ubezpieczeniom.

Zgodnie z ust. 2a i 3 powołanego przepisu, w przypadku, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, jeżeli za część miesiąca został pobrany zasiłek, ubezpieczenie chorobowe ustaje od dnia następującego po dniu, za który zasiłek ten przysługuje. Za okres opłacania składek uważa się także okres pobierania wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy wskutek choroby lub odosobnienia w związku z chorobą zakaźną oraz zasiłków.

Płatnik składek – osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą - opłaca składki za dany miesiąc, w przypadku osób fizycznych opłacających składki wyłącznie za siebie, nie później niż do 10 dnia następnego miesiąca, w przypadku osób odprowadzających składki również za pracowników – do 15 dnia następnego miesiąca.

W ocenie Sądu Rejonowego ustalony stan faktyczny nie uzasadniał przyjęcia, że wnioskodawca spełnił przesłanki podlegania ubezpieczeniu chorobowemu w dniu 30.01.2019 r., tj. w dniu powstania niezdolności do pracy, zapłacił bowiem należną składkę w terminie.

Z ostatecznego stanowiska organu rentowego wynika, że przyczyną odmowy przyznania wnioskodawcy prawa do zasiłku chorobowego za sporny okres jest uznanie składki za styczeń 2019 r. za opłaconą po terminie z tego powodu, że wnioskodawca, pomimo uiszczenia składki, której wysokości ZUS nie kwestionował, nie złożył w wymaganym ustawą terminie deklaracji rozliczeniowej za styczeń 2019 r., uniemożliwiając tym samym organowi rentowemu ustalenie poprawności naliczenia i opłacenia składki. Płatnik złożył dokumenty rozliczeniowe za styczeń 2019 r. dopiero w dniu 14.03.2019 r., z tego więc powodu odwołanie zdaniem organu rentowego winno zostać oddalone.

Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 7.01.2010 r. III UK 148/09, do postępowania odrębnego z zakresu ubezpieczeń społecznych w zakresie postępowania dowodowego ma zastosowanie - bez żadnych ograniczeń - reguła wynikająca z 232 k.p.c., obowiązuje więc zasada kontradiktoryjności i dowodzenia swoich twierdzeń przez stronę. Wydanie decyzji przez organ rentowy w postępowaniu administracyjnym nie zwalnia od udowodnienia przed sądem jej podstawy faktycznej, zgodnie z zasadą rozkładu ciężaru dowodu wynikającą z art. 6 k.c. Zgodnie z wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Lublinie III AUa 458/16 z 29.06.2016 r., odrębny charakter postępowania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych nie wyłącza zasady kontradiktoryjności w tych sprawach, w tym ciężaru dowodzenia twierdzeń przez strony. Zgodnie zaś z wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Gdańsku III AUa 1868/15 z 23.03.2016 r., w postępowaniu z zakresu ubezpieczeń społecznych obowiązuje tak samo jak w innego rodzaju postępowaniach cywilnych wyrażona w art. 232 zd. 1 k.p.c. i art. 6 k.c. zasada kontradiktoryjności, zgodnie z którą ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Ponadto, jak wynika z wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 10.04.2013 r., III AUa 1367/12, do postępowania odrębnego z zakresu ubezpieczeń społecznych odnośnie postępowania dowodowego ma zastosowanie - bez żadnych ograniczeń - reguła wynikająca z 232 k.p.c., obowiązuje więc zasada kontradiktoryjności i dowodzenia swoich twierdzeń przez stronę. Wreszcie, jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 12.03.2010 r. w sprawie III UK 286/09, podstawą kontradiktoryjnego procesu cywilnego jest zasada równouprawnienia jego stron. Poszukiwanie za stronę przez sąd z urzędu okoliczności przemawiających za jej stanowiskiem w istocie stanowi wyręczenie jej w obowiązkach procesowych, przez co Sąd naraża się na uzasadniony zarzut nierównego traktowania stron procesu.

W świetle przytoczonego wyżej, prezentowanego w orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych stanowiska w przedmiocie obowiązywania zasady kontrydiktoryjności również w postępowaniach z zakresu ubezpieczeń społecznych, podkreślenia wymaga, że w niniejszym postępowaniu organ rentowy w żaden sposób nie wyjaśnił w toku procesu przyczyn nieuznania składki wpłaconej za styczeń 2019 r. za składkę uiszczoną w terminie, pomimo iż z przedstawionych przez organ i wnioskodawcę dokumentów wynikało, że wnioskodawca uiszczył składkę i w terminie, i we właściwej wysokości. Jednocześnie wnioskodawca wyjaśnił, że uiszczył składkę w styczniu 2019 r. za grudzień 2019 r. w niższej wysokości od wskazanej w deklaracji z powodu istniejącej nadpłaty na koncie. Organ rentowy nie kwestionował prawidłowości uiszczenia składek za grudzień 2018 r., wydał wnioskodawcy zaświadczenie o niezaleganiu w opłacie składek w dniu 23.01.2019 r., a jedynie zakwestionował fakt uiszczenia składki za styczeń 2019 r. powołując się na brak możliwości weryfikacji jej prawidłowości z uwagi na niezłożenie deklaracji w terminie.

W świetle stanowisk stron, mając na względzie zasadę kontrydiktoryjności postępowania, uznać należało, że os sporu między stronami dotyczy wyłącznie kwestii, czy niezłożenie deklaracji rozliczeniowej w terminie skutkuje ustaniem podlegania ubezpieczeniom społecznym w sytuacji, gdy składka została uiszczona.

Zgodnie z art. 47 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych płatnik składek przesyła w tym samym terminie deklarację rozliczeniową, imienne raporty miesięczne oraz opłaca składki za dany miesiąc nie później niż do 10-dnia następnego miesiąca - dla osób fizycznych opłacających składkę wyłącznie za siebie, do 5 dnia następnego miesiąca w przypadku jednostek budżetowych i samorządowych i do 15 dnia następnego miesiąca dla pozostałych płatników. Z powyższego przepisu wynika, że osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą ma obowiązek złożenia deklaracji w terminie.

Do problematyki skutków niezłożenia w terminie deklaracji rozliczeniowej odniósł się m.in. Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 2.12.2015 r. (III AUa 576/15), w którego uzasadnieniu wskazał, że przepisy ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych nie przewidują sankcji za złożenie deklaracji po terminie, która sprowadza się do przyjęcia minimalnej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne. W zakresie przewidzianych ustawowo sankcji za niezłożenie deklaracji w terminie należy wskazać na przepis art. 98 ust. 1 pkt 6 ustawy systemowej, zgodnie z którym, kto jako płatnik składek albo osoba obowiązana do działania w imieniu płatnika nie dopełnia obowiązku przesyłania deklaracji rozliczeniowych oraz imiennych raportów miesięcznych w przewidzianym terminie, podlega karze grzywny. Regulacja ta stanowi realną dolegliwość w stosunku do płatnika. W art. 48 ustawy systemowej przewidziano rozwiązanie na wypadek niewywiązania się płatnika składek z obowiązku złożenia deklaracji rozliczeniowej w terminie. Stosownie do treści tego przepisu jeżeli płatnik składek nie złoży w terminie deklaracji rozliczeniowej, nie będąc z tego obowiązku zwolniony, Zakład dokonuje wymiaru składek z urzędu w wysokości wynikającej z ostatnio złożonej deklaracji rozliczeniowej, bez uwzględnienia wypłaconych zasiłków oraz zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych, zawiadamiając o tym płatnika (ust. 1). Jeżeli po wymierzeniu składek z urzędu płatnik składek złoży deklarację rozliczeniową, Zakład koryguje wymiar składek do wysokości wynikającej ze złożonej deklaracji rozliczeniowej, z uwzględnieniem wykazanych w deklaracji zasiłków oraz zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych (ust. 2). Stosownie natomiast do treści art. 48b ust. 1 ww. ustawy zakład może sporządzać z urzędu zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych, zgłoszenia wyrejestrowania ubezpieczonego z ubezpieczeń społecznych, imienne raporty miesięczne, zgłoszenia płatnika składek, zgłoszenia wyrejestrowania płatnika składek, deklaracje rozliczeniowe oraz dokumenty korygujące te dokumenty, zwane dalej "dokumentami związanymi z ubezpieczeniami społecznymi określonymi w ustawie".

W sprawie o sygn. III AUa 576/15 Sąd Apelacyjny w Białymstoku uznał, iż „organ rentowy po stwierdzeniu niezłożenia przez O. O. deklaracji rozliczeniowej za miesiąc sierpień 2014 r. mógł skorzystać z możliwości przewidzianej w art. 48b w zw. z art. 48 ustawy systemowej i sporządzić z urzędu deklarację rozliczeniową oraz wymierzyć podstawę wymiaru składek z urzędu w wysokości określonej w zgłoszeniu do ubezpieczeń, tj. w wysokości 30% minimalnego wynagrodzenia, jednakże po złożeniu przez odwołującą deklaracji z opóźnieniem zmuszony byłby do skorygowania wymiaru składek do wysokości wynikającej ze złożonej deklaracji rozliczeniowej, co wynika z treści art. 48 ust. 2 ww. ustawy”.

Z powyższego wynika, że jedyną sankcją za niezłożenie w terminie deklaracji rozliczeniowych może być sankcja przewidziana w art. 98 ust. 1 pkt 6 ustawy systemowej. Sankcją za samo niezłożenie deklaracji w sytuacji uiszczenia składek w terminie nie może być w szczególności ustanie podlegania ubezpieczeniom. W niniejszej sprawie organ w toku postępowania sądowego nie podnosił zaś, by w świetle deklaracji złożonych w marcu 2019 r. składka uiszczona za styczeń była opłacona po terminie lub w niewłaściwej wysokości.

Zgodnie z treścią art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd oddala odwołanie, jeżeli nie ma podstaw do jego uwzględnienia. W razie uwzględnienia odwołania sąd zmienia zaskarżoną decyzję w całości lub w części i orzeka co do istoty sprawy.

Z wyżej wskazanych przyczyn Sąd Rejonowy uznał, że w dacie powstania niezdolności do pracy wnioskodawca podlegał ubezpieczeniom społecznym i zmienił zaskarżoną decyzję ZUS w ten sposób, że przyznał wnioskodawcy prawo do zasiłku chorobowego za okres od 30.01.2019 r. do 6.02.2019 r.

Zgodnie z art. 98 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu).

W punkcie II wyroku Sąd Rejonowy na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych zasądził zatem od organu rentowego na rzecz odwołującego się powoda kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

O kosztach sądowych, jak w punkcie III sentencji wyroku orzeczono w oparciu o art. 98 oraz art. 96 ust. 1 pkt 4 w zw. z art. 36 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t. j. Dz. U. z 2016 r., poz. 623 ze zm.).

Mając powyższe na uwadze, Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.